

פרשת נשא

יברכך ה' וישמרך (ו, כד)

מעשה בבחור מבוגר, שהגיע לפירקו. ניגש אל המשגיח, הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל ואמר: "אני מבקש רשות לצאת וללמוד מקצוע". מקצוע קודש, כתיבת סת"ם: ספרי תורה, תפילין, מזוזות.

נשאל: "מדוע?" ענה הבחור: "אני מקווה להתארס בקרוב, ואנשא בשעה טובה, ואצטרך לפרנס משפחה, שתגדל במשך הזמן. מן הדין שיהיה לי מקצוע מכניס".

חקר המשגיח: "ומי אומר שתתארס בקרוב. אולי תשאר רווק ותוכל להמשיך ללמוד בלי טירדה?"

נרעש הבחור: "מה פירוש! הרי: "מה' אישה לאיש", הזיווג כבר נגזר מן השמים!"

"אהה", השיב המשגיח. "ומי אומר שהמשפחה תגדל ויהיו לך ילדים, אולי תהיו חלילה חשוכי בנים, ומשכורת הכולל תספיק למחייתכם...?"

נרעש הבחור, מדוע חוזה לו המשגיח שחורות? וענה: "ה' יעזור, ויהיו לנו בנים! למה לחשוב אחרת?" והוסיף: "אני מבקש שהרב לא יפתח פה לשטן". רק זה חסר לו, שתהיה זו "שגגה היוצאת מפי השליט"...

"אכן", מיהר המשגיח להסכים עימו. "אבל מי אומר שהמקצוע שתלמד יהיה מקצוע מבוקש ומכניס - כלום חסרים מובטלים חסרי תעסוקה...?" "חשכו עיני הבחור: "למה לחשוב כך, ה' יעזור שתהיה פרנסה!" קרא במחאה.

חיך המשגיח, ואמר: "ישמעו נא אוזניך מה שפיר מדבר! אתה נזקק לעזרת ה' במציאת שידוך, בלידת בנים, ובמציאת מקום עבודה. ובבריאות, ובאושר, ובמה לא. אז דווקא בסוג הפרנסה רוצה אתה לעזור לו, וללמוד מקצוע פלוני?! מוטב יהיה אם תמשיך ללמוד בהתמדה, ובכך תמשוך עליך את חסד ה', ויעזור לך בידו הרחבה...!"

מעשה שהיה הוא, ונספר אף את סופו, אותו בחור שב לספסל הלימודים, וה' עזר והתארס, וה' עזר והתחתן, וה' עזר ונולדו לו ילדים, וה' עזר והוא נושא כיום במישרה תורנית חשובה, נערץ על ידי תלמידיו ובני הקהילה!

אבל מאותו בחור - אלינו. ואף כאן נפתח בסיפור. מעשה שהיה לפני כמאתיים שנה. קבוצת חסידים התאגדה לנסוע אל הצדיק רבי מרדכי מצ'רנוביל זצ"ל ולשבות בצילו. באו בדברים עם עגלון יהודי, שיסיעם.

נרתע: והיכן ישהה בשבת? הרגיעוהו: "נדאג לך לאכסניה!"

חקר: "והיכן אוכל,?" אמרו לו: "איתנו, על שולחנינו תסעד!"

הסכים. הגיעו לצ'רנוביל, והכל היה חדש עבורו: התפילות הנלהבות, שולחן השבת של הרבי, אוירת הכיסופין של הסעודה השלישית. אבל מיד לאחר ההבדלה זירז את הנוסעים עימו: "מהרו ובואו!"

אמרו לו: "התאזר בסבלנות! עתה נכנסים אנו אחד אחד, לקבל ברכת פרידה ולהתברך מפי הרבי".

פרשת נשא

נאנח בהשלמה. הוסיפו ואמרו: "ראה! אנשים נוהרים ממרחקים כדי להתברך, ואתה כבר כאן, מדוע לא תכנס?"

באמת, מדוע לא. הדריכוהו כיצד לכתוב פיתקה, ועמד עימם בתור. לבסוף התברכו כולם, התכנסו, עלו לעגלה ויצאו לדרך. העגלון נהג בסוסים, והחסידים העלו רשמים. זה התפעל מדברי התורה, חזר עליהם בסילודין וחבריו הרחיבו את הדברים. זה נזכר בניגון החדש, וחבריו החרו והחזיקו אחריו. זה גילה מה הדריכו הרבי בשעת הפרידה, בקצרה: כל אחד ורשמיו.

לפתע נשמע קול העגלון מדוכנו: "חסידים! מה שאני קיבלתי כאן, איש מכם לא קיבל!"

תמהו לדברים. פתח וסיפר: כשהתייצבתי לפני הרבי, הצגתי עצמי: "איני חסיד. אני העגלון".

"ניחא", השיבני הרבי, וחקר: "מהו סדר יומך?"

חקרתי לכוונתו: "ביום שיש בו נסיעה, או ביום שאין בו נסיעה."?

השבתי: "ביום בו אין נסיעה עולה אני לבית הכנסת להתפלל במניין, ונשאר לאחר התפילה לומר תהילים ו'מעמדות'. שהרי עיתותי בידי. לומד אני גם פרק משניות, ושב לביתי לארוחת בוקר. אחריה, הולך אני לשוק. לראות, האם תזדמן נסיעה קצרה וארויח כמה פרוטות. הזדמנה, מוטב. ואם לאו, עולה אני לבית הכנסת למנחה וערבית ושיעור תורה, ושב הביתה לאכול ולישון. זה סדר יומי ביום בו אין נסיעה".

"וכשיש נסיעה?" חקר הרבי. "אה, כשיש נסיעה הכל משתנה! קם אני מבעוד לילה למשוח את הגלגלים בעיטרן, להכין צידה לדרך ומספוא. עם אור ראשון מתייצב אני אצל הנוסע ואנו יוצאים לדרך. כשאני עוצר להאכיל את הסוסים אני 'חוטף' תפילת שחרית, ותפילת מנחה מתפלל אני על אם הדרך, בשובי לעת ערב מתפלל אני ערבית, אוכל ושוכב לישון..."

"זה סדר יומך, במלואו?" תמה הרבי. "כן", השבתי.

"תמהני", אומר הרבי. "יהודי קם משנתו, ואינו אומר 'מודה אני'..."!

"ודאי", אישרתי. "מודה אני, ונטילת ידיים, וברכות השחר... אלו דברים שאין צורך להזכיר!"

- "ויהודי הולך לישון, בלי ברכת 'המפיל'..."! "המפיל, וקריאת שמע שעל המיטה - הן יהודי אני!" מחיתי.

"כך... ובכן, שמע ואספר לך סיפור", אמר הרבי.

מעשה בבעל מלאכה עני, מטופל במשפחה גדולה. בדוחק התפרנס מיגיעו, גילגל חובות פעוטים, חי מהיד לפה -
"כמוני, רבי!" קראתי.

הרבי התעלם, והמשיך: "הבת הגדולה בגרה, והיהודי בא בדברים עם אשתו: עוד מעט יתדפקו השדכנים על דלתנו, ישאלו כמה הכנו לנדוניה, ואין לנו פרוטה לפרוטה" &- "כך אמרתי לזוגתי!" התפרצתי.

פרשת נשא

אבל הרבי ממשיך: אמרה האישה: "רבות חשבתי על כך, ולבי דווי. הבאת לזרות מלח על פצעי"? אמר לה: "חלילה וחס, אלא שחשבתי על עצה, להקדים תרופה למכה. תני לי רשות ואסובב בעיירות לצורך 'הכנסת כלה', זה יתן מטבע וזה שתיים, ופרוטה לפרוטה תצטרף" ... אמרה: "בשום פנים ואופן!"

"מדוע?" תמה. אמרה: "לא די לי בצרותי, עוד אהיה עגונה? אתה תסתובב בעולם הגדול, ותשכח שיש לך אישה ומשפחה. ובינתיים תגיע הבת לפירקה, והאב איננו, נעלם..."!

הבין לחששה, והבטיח: "לא אצא אלא לסבב קצר. בתוך שנה, אהיה כאן חזרה!"

שמעה, ונחה דעתה. קיבל ברכתה ויצא לדרך. נשא חן בעיני הבריות, וקבץ פרוטה לפרוטה. המיר את הפרוטות במטבעות כסף ואותם בדינרי זהב, ולאט לאט קיבץ נדוניה הגונה. עברו עשרה חודשים, וזכר הבטחתו. עשה דרכו חזרה, וצרורות הכסף בידו: דינרי זהב, מטבעות הכסף ופרוטות הנחושת.

בערב שבת קודש, יומיים לפני תום המועד, מצא עצמו בעיר הסמוכה ליישובו. מסעו עומד להגיע לקיצו. שאל היכן יוכל להתאכסן בשבת. אמרו לו כולם: "פלוני הגביר, מכניס אורחים מאין כמוהו. אגף מיוחד להם, ומקבלם בכבוד מלכים."! הלך אצלו, והתקבל בשמחה. העשיר הנחהו לחדרו, ואמר לו שירגיש כבביתו. השבת התקרבה, ועימה דאגה: מה יעשה בצרורות כספו? תמיד נושאם הוא עימו, ובשבתות החביאם במקומות סתר. אבל כאן, בבית זר הוא. משרתים מסתובבים, ואורחים נוספים. אין לבטוח באיש!

פנה לחפש את בעל הבית, ושאל האם יוכל להפקיד אצלו את כספו.

"בשמחה!" ענהו העשיר. "אשים את צרורותיך בכספת שלי!"

מסר לידידו את הצרורות, וחש כי אבן נגולה מעל ליבו.

השבת נכנסה, והתלווה אל מארחו לבית הכנסת. פני המארח קרנו באור קדושת השבת. רק בתפילה הבין האורח, שתתכן סיבה נוספת לשמחה: מה עשה, באיזו שטות נתקף! שנה שלמה מכתת הוא רגליו, אוסף פרוטה לפרוטה, עתיד בתו מוטל כאן על הכף, והוא מסר את כל הכסף לאדם זר, בלא ליטול קבלה! איזו קלות דעת, נמהרות חפזה! מי לא היה שמח, אם היה נופל לרשותו אוצר כזה בלא טירחה!

כבר לא היה יכול להתכוון בתפילה, פזור דעת היה בקידוש, והאוכל נתקע בגרונו בסעודה.

כל השבת היה מוטרד, ואך יצאה השבת מיהר אל המארח: "האוכל לקבל את כספי חזרה?"

ואשר יגור, בא! המארח דחהו בקש: "מה החיפזון? נשוב הביתה, נבדיל על היין, ניטול ידיים למלווה מלכה..."

בקושי טעם כזית. כעל קוצים ישב. לאחר ברכת המזון שב ושאל: "האוכל לקבל את כספי חזרה?"

להפתעתו, ענה המארח: "ודאי! הגיע הזמן! המתן, ואלך להביאו!" האמנם יביא?!

המארח חזר, ושלוש הצרורות בידו. עיני האורח אורו. אך, רגע אחד, האם לא החליף את תכולתם?

בידיים רועדות פתחן, צרור אחר צרור, ונחה דעתו: מן האחד ברקו מטבעות זהב, מן השני הבהיקו

פרשת נשא

מטבעות הכסף ובשלישי נצצו מטבעות הנחושת. הכל כשורה. ואז הבין. אילו היה המארח מכחיש את קבלת הצרורות, איזו מהומה היה מקים! לא, אינו יכול להסתכן בכך, להכתים את שמו הטוב, ואילו היה מחליף את מטבעות הזהב בנחושת, איזו מחאה היה משמיע! לפיכך, מה עשה? רק נטל דינה מפה, ומעה משם... חשב שמעשהו לא יתגלה אלא כעבור זמן... אבל האורח ידע בדיוק כמה מטבעות היו בכל צרור! נטל את צרור דינרי הזהב, ושפכם על השולחן. לעיני המארח, שלא יוכל להכחיש. בלהיטות מנה - והמספר תואם. לפחות זה. שב והכניסם לשקית. & עתה הגיר את מטבעות הכסף, מנה בקדחתנות, ונחה דעתו. גם כאן לא חסר דבר. הושיט ידו לשקית השלישית - והנה חש חבטה בזרועו.

המארח הניח ידו בתקיפות, ואמר: "במחילה, ר' יהודי - עד כאן!"

נשא עיניים תמהות, והמארח אמר: "ומה, כסבור היית שאין עיני בראשי? שלא ראיתי פיזור דעתך בתפילה, לא ראיתי מועקתך בסעודות השבת, ולא חשבתי בבהילות שבקולך כשביקשת את כספך? הרי אין לך אלא הסבר אחד: שחשדתי כגנב...! לא, אל תכחיש, אך לא דנתיך לכף חובה. אוצרך הוא, ואני איני מוכר לך. מדוע תתן בי אמונך? כשמסרתי לך את הכסף, פתחת את השקיות בלהיטות, והבנתי לחששך. כשהגרת את הזהובים לשולחן ומנית בקדחתנות, לנגד עיני, לא נפגעת. זכותך להרגיע חששך. אחר כך מנית את מטבעות הכסף, והכל כשורה. אבל בבואך למנות את מטבעות הנחושת, זו כבר פגיעה..."

וכי מה סבור אתה, שבמטבעות הזהב לא שלחתי יד, את מטבעות הכסף החזרתי במלואם - ובפרוטת נחושך אעשקך...!"

- "ובכך, מה דעתך", פנה אלי הרבי לפתע - "צודק המארח, או לא?"

"ודאי שהוא צודק", עניתי. "הן כבר הוכיח שטוב ומטיב הוא, וצדיק וישר! עוול הוא לחשוב בו עתה, ופגיעה בכבודו לעשות זאת לנגד עיניו!"

"ובכן", אמר הרבי, "הבט נא וראה. בכל ערב, בקריאת שמע שעל המיטה, אומר אתה: 'בידך אפקיד רוחי'. מפקיד אתה ביד הבורא את היקר לך מכל, את חיך. קם בבוקר, ומודה: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתי בקירבי'. 'דינרי הזהב' הוחזרו בשלמותם. עתה סופר אתה את מטבעות הכסף: 'ברוך אתה ה', פוקח עוורים'. הראייה כתיקנה. 'ברוך אתה ה', מתיר אסורים. זוקף כפופים. המכין מצעדי גבר', הכל על מכונו. גם מ'דינרי הכסף' לא נפקד דבר. אבל כשזה מגיע לפרנסה, ל'דינרי הנחושת', אינך סומך עליו... לא תוכל להתפלל במניין כהוגן ולומר פרק & תהלים לאחר התפילה, כי הפרנסה תברח... חייב אתה לצאת לדרך עם אור ראשון, ולהתפלל תפילה חטופה על אם הדרך... אמנם חז"ל אמרו, כי 'מי שנותן חיים קוצב מזונות'. אבל אתה אינך רגוע: מזונות נתן, ופרנסה - מי יודע..."

"והבטחתי לרבי - סיים העגלון - שמעתה אתפלל בכל יום במניין! אימרו לי, איפוא, האם לא קיבלתי כאן יותר מכולכם...!"

וזו, למעשה, ההדגשה בברכת כוהנים - הידיעה ש"אני אברכם": יברכך ה', וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחונך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום!"

זה ההבדל שבין גוי ליהודי. בין ברכת עשיו לברכת יעקב. בעשיו נאמר: "הנה משמני הארץ יהיה מושבך, ומטל השמים מעל". יהיה, כמעצמו. בלא איזכור שם שמים, אבל בברכת יעקב נאמר: "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ"! לדעת שהוא הנותן. ולבטח לא יקפחנו אם נתפלל במניין בניחותא, ונוסיף

פרשת נשא

עוד שיעור תורה! .

מקור: מעיין השבוע